

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Bazı Temel Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte
ektedir.

E. Kırıcı

Ertuğrul KÜRKÇÜ

İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Yalın Konsilyon	Anayasa			
Genel Konsilyon	Kırsal			
Tarih: 15 Kasım 2016		E.No: 2/1456		
Ysalın.	Bak.Yrd.	Başkan	Gr.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
<i>et</i>	<i>et</i>	<i>R.V.</i>	<i>R.V.</i>	<i>HP</i>
TBMM BAŞKANI	<i>h.</i>			

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BŞK. LİĞİ
03 Kasım 2016
Numara:

TBMM GENEL MÜDÜR
03 Kasım 2016
No: 88507

Genel Gerekçe

15 Temmuz Darbe Girişiminin ardından ilan edilen OHAL kapsamında çıkarılan 674 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda değişiklik yapılmış ve bu değişikliğe dayanılarak aralarında Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nin de bulunduğu 29 belediyeye kayyım atanmıştır. Bu belediyelerden 25'i 30 Mart 2014 yerel seçimlerine Barış ve Demokrasi Partisi adayı olarak giren ve daha sonra Demokratik Bölgeler Partisi'ne katılan belediye başkanları tarafından yönetilmekteydi. Kayyım atamaları öncesi ve sonrasında DBP'li belediye başkanları, başkan yardımcıları, encümen üyeleri ve diğer yöneticiler çok sayıda gözetim, tutuklama ve görevden almayla karşılaşmış, halkın oylarıyla ve ezici çoğunlukla göreve gelen yerel yöneticiler hiçbir mahkeme kararına dayanmaksızın polis fevkalatlarıyla suçlu ilan edilmişlerdir.

Oysa, bütün DBP'li belediyeler aylardır, hatta yıllardır içişleri bakanlığı müfettişlerince aralıksız didik didik incelenmiş, ancak kırkı kırk yaran denetimlere rağmen belediyelerin iş ve işlemlerinde hiçbir yolsuzluk, görevi kötüye kullanma, insan kayırma tespit edilememiş, bu doğrultuda bir yaptırım söz konusu edilmemiştir.

Son olarak 2014 yerel seçimlerinde yüzde 55'i aşan bir oy oranıyla iş başına gelen Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Eşbaşkanları Gültan Kışanak ve Fırat Anlı'nın tutuklanmalarıyla da ortaya çıktığı gibi, yerel yönetimler yurttaşların kendilerini ve yaşadıkları yöreleri yönetmelerine izin vermeyen, merkezi yönetim tarafından elleri kolları bağlanmış kurumlara dönüşmüştür. Mevcut yasaların kısıtlayıcılığının yanı sıra, OHAL'i merkezi hükümetin yerel yönetimler üzerinde sınırsız hakimiyet aracı olarak kullanan iktidar uygulamalarıyla belediyeler kendilerini seçen yurttaşlara değil siyasi iktidara hizmete zorlanmakta, seçmenlerine sadakatleri, yerel öncelik ve değerlere bağlılıkta ısrarlı ve kararlı oluşları ise karşılarına bir suç kanıtı olarak dikilmektedir.

Merkezi hükümetin yerel yönetimler üzerinde kayıtsız şartsız sulta kurmak kastıyla ve hiçbir idari ve yargısal denetim mekanizmasınca doğrulanmış olmayan iddialar eşliğinde giriştiği uygulamalar yalnızca seçilmiş yerel yöneticiler açısından değil, onları seçen ve kendini yönetme hakkını kullanması engellenen milyonlarca yurttaşımız açısından da kabul edilemez bir hak ihlali ve dışlama süreci halinde devam etmektedir.

2013 Newroz'unda başlayan ve halklarımız arasında büyük umutlar yaratan "çatışmasızlık süreci"nin çöküntüye uğramasından ve AKP hükümetiyle Cumhurbaşkanı tarafından "buzdolabına kaldırıldığının" beyan edilmesi de yerel yönetimler için yıkıcı sonuçlar doğurmuştur. DBP belediye eş başkanları ve encümenlerinin görevde olduğu kent ve ilçeler Türkiye Cumhuriyeti tarihinde eş görülmemiş bir kentsel çatışmayla sarsılmakta, çatışma büyük insani kayıplarla süregitmektedir. Belediyeler güvenlik birimlerinin keyfi kararlarına tabi kılındığından, rutin belediye hizmetleri dahi yapılamamakta, belediye başkanlarının çalışmaları potansiyel suç kuşkusuyla değerlendirilmekte, sonuçta güvenlik operasyonlarının yapılmadığı bölgelerde dahi yurttaşlar düzenli ve kaliteli hizmete erişemedikleri gibi, İç Güvenlik Yasası hükümlerine dayanılarak valilere yerel yönetimler üzerinde mutasarrıf gücü

tanıyan hükümet uygulamalarıyla yerel yönetim kararları halk tarafından seçilmiş olmayan memurlarca dayatılmaya başlamış, belediyeler halk denetiminin dışına çıkarılmış, halk seçmediği kişilerce yönetilmeye başlamıştır.

Bu çatışmalar boyunca ablukaya alınan ve yaşam alanları kuşatma ve muharebe alanlarına dönüşen binlerce aile yerlerinden, yurtlarından edilmiş, sokakta, çadırlarda yaşamaya mahkum bırakılmış, binlerce konut ve işyeri yerle bir edilmiş, harabeye dönen mülklerin sahiplerinin arsa ve emlakine el konulmuş, hatta başta Şırnak olmak üzere birçok yerleşim biriminin kadim sakinlerine “başka yere gitmeleri” dayatılmıştır.

Bu süregelen yerel yönetim krizi 15 Temmuz 2016 başarısız darbe girişimi sonrasında ilan edilen OHAL ve çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerle özellikle Kürt halkının yoğun olarak yaşadığı il ve ilçelerde daha da derinleşmiştir. İç Güvenlik Yasası uygulamaları sonucu bir görüntüden ibaret kalan yerel temsiliyet, OHAL kararnameleri, belediye başkanları ve encümen üyeleri yerine atanan kayyımlarla birlikte bu görüntü de yerini bir emir-komuta rejimine bırakmış, halkın biricik gerçek muhatabı olan seçilmiş belediye başkanları ise adil yargılama hükümlerinin askıya alındığı kovuşturmalarla cezaevlerine doldurulmaya başlamıştır.

Kanun teklifimizde, Belediye başkanlarına dokunulmazlık getirmeyi amaçlayan değişiklik ile seçilmişlerin temsil görevlerini yaparken merkezi hükümetin herhangi bir baskı ve zoru ile karşılaşmamaları, belediye başkanı sıfatıyla dile getirdikleri düşünce ve önerileriyle, merkezi hükümetin tutum ve uygulamalarına yönelik eleştirilerinden ötürü ceza yargılamasından bağışık kılınmaları teklif edilmektedir. Önerimize egemen olan ilke, milletvekillerinin dokunulmazlık hakkıyla aynı temellerden yola çıkmaktadır. Yüzyıllar boyunca iktidar sahiplerine karşı verilen mücadelelerin ürünü olan ve halkın seçilmiş temsilcilerinin yasa koyma ve yürütme kararlarına katılma ve söz söyleme özgürlüğünün muktedirler karşısında başlıca siyasi güvencesi olan dokunulmazlık hakkının halk oyuyla yerel yönetim görevlerine gelen temsilcilerce de kullanılması anayasanın eşitlik ilkesinin de gereğidir; böylece iktidar ve merkezi hükümetle aynı dünya görüşü ve siyasi düşünceleri paylaşmayan yerel yöneticilerin halkın ihtiyaç ve sorunlarına çözüm üretirken iktidarla ters düşmeleri halinde hukuken korunması amaçlanmıştır.

Madde Gerekçeleri

1'inci Madde Gerekçesi:

Seçilmiş Büyükşehir belediye başkanları ve genel sekretere güvence ve bağışıklık sağlanmaktadır.

2'inci Madde Gerekçesi:

Seçilmiş belediye başkanları ve genel sekretere güvence ve bağışıklık sağlanmaktadır.

Bazı Temel Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

Madde 1) 5216 sayılı Kanun'un 17'nci Maddesine aşığıdaki paragraflar eklenmiştir:

Büyükşehir belediye başkanı ile genel sekreter, görevleri ile ilgili suçlar bakımından Anayasanın 83'üncü maddesinde sağlanan yasama dokunulmazlığından yararlanır. TBMM, kendisine gönderilen Büyükşehir Belediye Başkanı ya da Genel Sekreteri ile ilgili fezlekeleri TBMM İctüzüğünde düzenlenen usulle ivedilikle görüşür.

Madde 2) 5393 sayılı Kanun'un 37'nci Maddesine aşığıdaki paragraflar eklenmiştir:

Belediye başkanı ve genel sekreter, görevleri ile ilgili suçlar bakımından Anayasanın 83'üncü maddesinde sağlanan yasama dokunulmazlığından yararlanır. TBMM, kendisine gönderilen Belediye Başkanı ya da Genel Sekreteri ile ilgili fezlekeleri TBMM İctüzüğünde düzenlenen usulle ivedilikle görüşür.